

УДК 8.81.81`25; 3.33.334
http://doi.org/10.31548/philolog13(3).2022.002

**МЕТОДИ ПЕРЕКЛАДУ ОФІЦІЙНО-ДИЛОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СОТ
METHODS OF TRANSLATION OF OFFICIAL-BUSINESS TERMINOLOGY OF THE WORLD
TRADE ORGANISATION**

Ю. І. ДЕМ'ЯНЧУК, канд. екон. наук, викладач англійської мови,
кафедра іноземних мов та перекладознавства

Yu. I. DEMYANCHUK, Ph. D., Lecturer of English language,
Foreign Languages and Translation Studies Department

<https://orcid.org/0000-0001-8722-5568>

E-mail: y.demianchuk@gmail.com

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Львів, Україна
Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine*

Abstract. *The scientific article is devoted to substantiation of actual methods of translation of official-business terminology of the World Trade Organization (hereinafter referred to as WTO) and identification and systematization of regularities of its lexical-semantic, stylistic and linguistic-cultural manifestations in English-language official-business texts. The variety of special terminology and the main methods of its translation are a main area of study among translators. Therefore, it is important to pay attention to those translation methods that most fully interpret the various features of special lexemes in official business documents (hereinafter referred to as OBD). The specifics of the representation of methods of translation of official business terminology of the WTO are characterized by their peculiarities, which allows the separation of numerous terms from the official business text and stimulates scientific interest in their study and search for appropriate language means – for their nomination. In the official business texts of the WTO, the translation of terminology is realized through current translation transformations, which fit into the official business style, and the preference is given to the most common types of transformations. The scientific article proposes a comprehensive method of analysis of the official business text, as well as the appropriate translation methodology, which explicates the idea of economic terminology by means of official business language. The results of the applied study show that the opposition of English and Ukrainian special terms in the official business text of the WTO is explained by differences in semantic and syntactic structure of the sentence and the order of components of expression: on the one hand, these are grammatical and semantic differences, and on the other hand, typological differences between English and Ukrainian languages.*

Keywords: *economic terminology, abbreviations, Latinisms, lexical and semantic transformations, official business documents.*

Актуальність (Introduction). Учені, які заклали наукові засади трактування економічної термінології, що охоплює спеціальні процедури і правила встановлені СОТ були (О. М. Азаров, В. В. Чайковський, В. О. Голубєва, А. С. Лекарь, Т. О. Пода, М. Стабс, В. Гуд, Дж. Андерман, М. Елбекрі, Р. Яаскелайн та ін.). Однак комплексних наукових праць присвячених економічній термінології СОТ, методам її перекладу й виокремлення з контексту, як і проблема перекладацьких трансформацій термінологічних одиниць потужної і впливової міжнародної організації, зокрема, продовжує залишатися актуальною. На думку Р. Хартмана, ця галузь науки заслуговує окремої уваги до характеристики її економічної терміно-системи та пов'язаних із ним розвитком нових чи трансформованих терміно-

логічних одиниць [33, с. 237].

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Статусність термінології СОТ визначається тим, що вона є логічним доповненням й об'єднанням спеціальної економічної та політичної лексики на міжнародному рівні. У такому випадку можна вести мову про відмінність економічної термінології СОТ від іншої, що корелює винятково із міжнародною економічною організацією. Неточний переклад цієї термінології створює низку проблем у вживанні та поняттійному трактуванні певних лексем, що тим самим ускладнює інформаційний обмін у сфері міжнародної торгівлі [53]. Розвиваючи цю тезу, Соль Піккйотто (Sol Picciotto) доходить висновку, що розбіжності в поняттійному трактуванні економічної термінології

формують хибні ототожнення оригінальних та перекладених лексем. Як справедливо зауважує учений, закладена в лексичне значення економічна семантика, не докінця зрозуміла резидентам різних держав та створює перешкоди в процесі навчання й підготовки кадрів в умовах членства в СОТ [38].

Мета (Purpose). Мета дослідження – обґрунтувати релевантну методіку дослідження й перекладу офіційно-ділової термінології СОТ. Об'єктом дослідження є методи перекладу офіційно-ділової термінології СОТ. Практична цінність дослідження полягає в можливості використання його положень і висновків у лекційних курсах та на семінарських заняттях з теорії та практики перекладу, лексикології англійської мови, лінгвістики тексту, методів перекладу офіційно-ділової термінології СОТ.

Матеріали та методи дослідження (Materials and methods of research). Офіційно-ділові документи є творцем офіційно-ділової термінології, яка найбільш помітна в міжнародних організаціях, поміж яких, міжнародна організація СОТ, де представлення економічних, суспільно-політичних й правових процесів позначається на конструюванні фахової лексики.

Методологічний потенціал нашого дослідження ґрунтується на працях відомих вітчизняних та зарубіжних учених (Р. Яаскелайна, С. Хорнбі, І. Г. Кошевої, М. Харві, Дж. Оруєла, Т. А. Казакова, С. Кларка, О. О. Яременко, Р. Хартмана, А. Догерті, О. М. Мацько), що тим самим, підсилили науковий інтерес до проблеми перекладу офіційно-ділової термінології СОТ.

Результати дослідження та їх обговорення (Results of the research and their discussion). Специфіка відображення офіційно-ділової термінології СОТ (The specificity of the representation of the official-business terminology of the WTO). Свідоглядні орієнтири, що виокремлюють міжнародну організацію СОТ з-поміж інших, значною мірою спровокували формування спеціальної термінології, що поєднує ознаки економічної, політичної та соціальної лексики. Значний вплив на становлення теоретичного базису поняття

«спеціальна термінологія СОТ» справили праці зарубіжних дослідників (W. Goode, I. Simonnaes, M. Kristiansen, S. Wright, G. Budin). Згідно із англійським ученим, *термінологія СОТ зі спеціальним значенням* – це передусім термінологія, яка об'єднала економічні інтереси низки країн [32, с. 410]. Розвиток методології досліджень та аналізу економічної термінології СОТ, як і її формування припадає на 1990-і роки минулого століття (S. Laviosa, G. Aston, L. Burnard, M. Lewis, D. Biber, S. Ananiadou, A. Chesterman, S. E. Wright, G. Budin), коли почала діяти міжнародна організація (з 1 січня 1995 року). Економічна термінологія СОТ включає систему уніфікованих торговельно-економічних термінів національного та міжнародного права у контексті міжнародної організації. Тому важливо звернути увагу саме на ті сфери діяльності міжнародної організації, які згруппувались навколо сфери торгівлі й перебувають в постійному стані зміни та оновлення її економічної термінології. Виникнення та утвердження офіційно-ділової термінології набуває все більшої популярності й глибоко проникає в наукові дослідження теорії та практики перекладу сучасних науковців.

Методи перекладу офіційно-ділової термінології СОТ (Methods of translation of the official-business terminology of the WTO). Закріплені в системі мови прийоми залучаються науковцями для відображення смислового поняття ключових елементів, що посилюються в конкретних випадках й контексті з вираженою інтенсивністю. Певною мірою численні засоби перекладу термінологічних лексем розмежовують однозначні та багатозначні мовні одиниці, що складають граматичний і словотвірний арсенал означення економічної сфери. З огляду на те, що «переклад – це перехід від одиниць мови оригіналу до одиниць мови перекладу» [1], то на наш погляд, саме методи перекладу уможливають встановлення спільних та відмінних ознак однокомпонентної та багатокомпонентної економічної термінології СОТ, що слугує розрізнявальним й узагальнювальним чинником виділення з ОДД.

Як зауважує Р. Яаскелайн, головними методами для адекватного

перекладу офіційно-ділової термінології СОТ є прямий переклад (запозичення, калькування, дослівний переклад) [34]. Проте досвід інших учених (С. Хорнбі, М. Харві, С. Кларка) засвідчує, що серед актуальних напрямів дослідницької проблематики перекладацькі студії висвітлюють не тільки методи прямого перекладу, а й знаходять чимраз більше підтверджень того, що непрямий переклад (транспозиція, опис, еквіваленція, адаптація) дає простір для розширення економічно орієнтованої дискусії. Цінність такого розподілу полягає в тому, що автори аргументовано відокремлюють поняття кожного з методів перекладу й указують на становлення відповідного терміну в міжнародній організації СОТ зосереджуючись на вивченні торговельно-політичних відносинах країн-членів.

Отож, за Р. Яскелайном, метод *запозичення* – це відтворення фонетичними і морфологічними засобами однієї мови, слів або словосполучень іншої мови. Порушення цілісності цих термінів, згідно І. Г. Кошевої, «підриває сутність та специфіку економічного поняття, що визначається ракурсом його відтворення в контексті» [10, с. 327]. Відтак, вибір прийому *запозичення* в якому термін розглядають у вузькому сенсі (як приналежність до певної міжнародної організації) має на меті не тільки позиціонування терміну в структурі міжнародного економічного регулювання, але й визначення подальшого набуття ним ознак економічної ідентичності. Так, приміром: *amortisation* – амортизація, *agricultural policy* – аграрна політика, *broker* – брокер [37; 44].

Запропонований Р. Яскелайном метод *калькування* – це: 1) спосіб передачі лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин (морфем або слів), які є лексичними відповідниками в мові перекладу, а також це; 2) можливість асиміляції в спільний мовний простір: *basic earnings per share* – базовий дохід на одну акцію, *unremitted earnings* – неоплачені доходи [2; 24]

Поширення й домінування *дослівного* перекладу, з одного боку, та його вплив на зміст тексту, з іншого боку, позначилися на відтворенні самого терміну, де синтаксична структура оригіналу

перетворюється в аналогічну структуру мови перекладу зі збереженням набору повнозначних слів і порядку їхнього розташування в оригіналі та перекладі: *balance sheet risks* – балансові ризики, *free trade* – вільна торгівля, *national income* – національний дохід [5; 25; 39].

Зіставлення англійських термінологічних словосполучень СОТ з українськими еквівалентами дали можливість встановити ряд особливостей. А саме, продуктивні моделі термінологічних словосполучень англійською та українською мовами в більшості випадків збігаються: *monetary union* – валютний союз (прикметник + іменник); *euro zone* – євро зона (два іменники) [7; 31; 39]. В іншому словосполученні *mineral supply contract* всі три компонента є термінами-іменниками, де *contract* – головне слово, *mineral* і *supply* – визначальні слова, розділені в дві смислові групи за типом примикання: *mineral supply* (поставка мінералів – переклад за допомогою родового відмінка і зміни порядку слів), *mineral supply contract* (контракт на поставку мінералів – переклад за допомогою прийменника) [24; 41]. У нашому дослідженні, дослівний метод перекладу це – спосіб передачі концепту економічних терміносполук в межах продуктивних моделей словосполучень англійською та українською мовами за критерієм зіставлення значень.

Як уважає, С. Хорнбі, об'єднувальною ланкою в більшості офіційно-ділових текстів є точний добір методу перекладу, що слугує засобом розкриття смислу й забезпечує єдність змісту [42, с. 221]. Приміром, специфічною рисою розуміння термінології СОТ є опозиція частин мови при перекладі. В таких складних випадках ми пропонуємо залучати метод *транспозиції*, що полягає в заміні однієї частини мови іншою частиною мови без зміни змісту всього повідомлення. Як от: *buy-back* – зворотний викуп, *domestic production* – національний виробник, *economic change* – зміни в економіці [2; 24].

Незаперечним є той факт, що під час перекладу офіційно-ділової термінології існують чіткі правила, за якими приймаються чи відхиляються перекладені

положення. Таким чином, в науковому дискурсі представлені результати перекладу, які підлягають сумніву вимагають більш ретельного добору одного з методів перекладу. Зважаючи на те, що переклад є продуктом авторського понятійного трактування певного терміну чи фрагменту тексту *описовий метод перекладу* є найкращим способом тлумачення двохкомпонентних термінів, які не мають словникових еквівалентів у початковій мові. Так приміром: *holding gain* – дохід від збільшення вартості активів, *currency peg* – режим валютного курсу, що визначає спосіб, у який держава регулює курс валюти у відношенні до валют інших держав та до міжнародного валютного ринку, *predatory competition* – конкуренція, спрямована на усунення конкурентів, *loan ratio* – відношення основної суми кредиту до позикової вартості власності [5; 28; 31].

Пошук офіційно-ділової термінології загалом, економічної, зокрема, стає перекладацькою потребою для становлення та впровадження в дію численних методів перекладу, які є конструйованими й відмінними і, які можуть довільно поєднуватись. Наступним методом перекладу офіційно-ділової термінології СОТ, яким ми скористалися в контексті нашого дослідження є метод *еквівалентного перекладу*, що за С. Хорнбі, полягає у використанні абсолютно різних стилістичних і структурних засобів для опису однієї і тієї ж ситуації в двох текстах [42, с. 196]. Згідно Дж. Оруелом, «наукова проблематика отримує можливість єдиного правильного тлумачення значення завдяки принципу еквівалентного перекладу» [14, с. 280-294]. Прослідкувати застосування методу еквівалентного перекладу в нашому дослідженні можна на прикладі виокремлених словосполучень та виразів: *Chicago School* – вільна економічна філософія (пов'язана з Чиказьким університетом), *bone of contention* – предмет спору; *explore every avenue* – вивчити всі можливості, *capital amount* – основна сума боргу, *capital assets* – необоротні кошти, *capital decay* – повний занепад [5; 39; 41].

Не можна залишити поза увагою й *адаптаційний* аспект перекладу, який

проекується і на такі системи, як економіка і політика. Автори вдаються до цього методу перекладу, коли ситуація, про яку йде мова в початковій мові не існує в мові перекладу і повинна бути передана за допомогою іншої ситуації, яка вважається еквівалентною. Так, приміром: *Kondratieff wave* – економічний цикл, *Laffer curve* – крива Лаффера, (яка показує зв'язок між податковою ставкою і об'ємом податкових надходжень) [31; 37; 41]. Зокрема, лексика перекладу може бути віддзеркаленням своєрідного тлумачення в мові оригіналу. Тому вплив методу перекладу на окреслення, оприявлення терміну й термінологічної словосполучки є беззаперечним. Обрані для аналізу терміни СОТ, а саме, специфіка їх використання, на наш погляд, найбільш помітна у контекстному вживанні, зміст яких відображає проблематику міжнародної організації і є панівною у науковому тексті:

The Laffer curve is undeniable as a matter of economic theory. There is certainly some level of taxation at which cutting tax rates would be win-win. But few economists believe that tax rates in the United States have reached such heights in recent years; to the contrary, they are likely below the revenue-maximizing level... They reject the idea that a trade imbalance between two nations means that one of them must be the loser, and they applaud agreements, such as the North American Free Trade Agreement (nafta), and international organizations, such as the World Trade Organization, that reduce trade barriers around the world [36, с. 178-179].

Автор наукової статті, проводячи аналітичне дослідження оподаткування (*taxation*) у США, традиційно розрізняє серед них переваги зниженої ставки податку (*cutting tax rates*) відповідно до рівня максимального доходу (*revenue-maximizing level*). Вплив міжнародної організації СОТ на зменшення торговельних бар'єрів (*trade barriers*) відчувається в тому, що торговельний дисбаланс (*trade imbalance*) між країнами вирішується за допомогою Північноамериканської угоди про вільну торгівлю (*North American Free Trade Agreement*) та угоди СОТ, що тим-самим урівноважуються. Науковець використовує Криву Лаффера (*Laffer curve*) як

абсолютну й незаперечну модель економічної теорії (*economic theory*) для увірогіднення представлених результатів.

Таким чином, метод адаптації оновлює теоретико-методологічні підходи, оскільки, окрім перекладу спеціальної термінології часто вміщає й емпіричні дані, які наповнюють науковий текст чи офіційно-діловий документ і які також підлягають адаптації.

Особливості перекладу економічних термінів СОТ латинського походження. У нашому дослідженні важливо зазначити, що більшість економічних термінів СОТ є латинського походження. Зокрема, переклад термінів-латинізмів досягається на практиці за умови наявності в ОДД комплексу ознак, які притаманні міжнародній організації й передбачають переміщення акцентів у цінний спектр дослідження. У таких випадках можна вести мову про лексико-семантичні трансформації на підставі засвоєння змісту економічної термінології й розуміння її динаміки. Так, Т. А. Казакова пропонує залучати метод диференціації значень, який є дієвим інструментом дослідження [8, с. 320]. Відтак, на думку Р. Хартмана, уявлення про метод диференціації можна належним чином артикулювати на переклад слів та словосполучень [33, с. 237] у випадку, коли цього не достатньо, О. О. Яременко, пропонує «залучення контексту речення, абзацу або навіть всього матеріалу, який перекладається» [22]. Втім, певні латинізми без морфологічної субституції повністю відтворюють іншомовні морфеми з нульовою, частковою або повною фонемною основою й не складають труднощів при перекладі. Характерним приміром слугують такі латинізми, як от: *лат. credit* → *англ. credit*, *укр. кредит*, *лат. import* → *англ. import*, *укр. імпорт* й актуалізуються в контексті [25]:

The rules for import licensing procedures shall be neutral in application and administered in a fair and equitable manner [51].

Безсумніву, в офіційно-діловому фрагменті тексту, зазначена лексема відповідає мовній диференціації і зберігає початкове значення, що тим самим, розкриває її поняттійне трактування не залежно від того, який різновид ОДД актуалізує лексему в мові перекладу.

Метод диференціації охоплює й переклад латинізмів з частковою морфологічною субституцією, тобто з використанням часткового відтворення іншомовної моделі. Наявним дотепер мовним формам позначення латинізмів притаманне переважання латинського суфікса – (*tio*), який став запозиченням в англійській мові у формі суфікса – (*tion*), а в українській мові це – суфікс (*ці*) та флексія – (*я*). Звідси: *лат. competitio* → *англ. competition* – *укр. конкуренція*; *лат. inflation* → *англ. inflation* – *укр. інфляція* [24]. Загалом ознаки латинізму притаманні й суфіксу – (*enia*), який можна вважати запозиченням англійської мови у формі суфікса (*ence*), що відповідає формі українських суфіксів – (*ен і ція*), а також закінченню – (*я*). До прикладу: *лат. competentia* → *англ. competence* – *укр. компетенція* [37; 41].

Розмежування лексем з повною морфологічною субституцією, якими зазвичай є запозичення з нульовими морфемними і фонемними відтвореннями іншомовної моделі, відбулося як логічний крок у розвитку економічної термінології і як наукова відповідь на перекладацькі зрушення, що відбуваються в напрямку методів лексико-семантичної трансформації. До лексем з повною морфологічною субституцією належать, передусім, однослівні терміни, такі як: *лат. incompatibilitas* → *англ. incompatibility* – *укр. несумісність*; *лат. actio* → *англ. activity* – *активність*; *лат. satisfactio* → *англ. satisfaction* – *оцінка «задовільно»* [3; 41].

Деконструкція термінології латино-англійської кореляції відобразилася на диференційному потенціалі мовних засобів, збагатившись номінативними термінами економічної теорії та конкретизувальними номінаціями понять економічної лексики англійської мови.

Методи лексико-семантичної трансформації під час перекладу (Methods of the lexical-semantic transformation during translation). Об'єктивація економічної термінології в контексті розкриває її актуальний смисл, що виявляється у фрагментах ОДД. З одного боку, «контекст допомагає вибрати значення із семантичної структури слова» [12, с. 104], а з іншого – розставляє своєрідні лінгвістичні «акценти», що полягають в: експлікації методу перекладу й специфіці його

представлення як дієвого інструмента дослідження та; закріпленні значень за економічними термінами, які позбавлені емоційно-експресивних засобів мови. Тому прискіпливий вибір методу перекладу для більш точного відображення економічної термінології сприяє опрацюванню перекладачами методів лексичної та граматичної трансформації. Як зауважує А. Догерті, у процесі перекладу спеціальної термінології, окрім методів прямого та непрямого перекладу, завжди присутні методи лексико-семантичної трансформації [27, с. 125-155]. Саме з методів лексико-семантичної трансформації учений виокремлює метод транслітерації, що ґрунтується на передачі українських літер буквами, які утворюють англійське слово і навпаки. Розгортання методу транслітерації в ОДД наділене потенціалом інтерпретації, що має місце в завершеному тексті. Прослідкувати застосування методу транслітерації в нашому дослідженні можна на прикладі виділених лексем з офіційно-ділового документу COT: *transaction* – транзакція, *leasing* – лізинг, *debit* – дебет, *credit* – кредит, *transfer* – трансфер, *factor* – фактор, *contract* – контракт, *concept* – концепт, *administration* – адміністрація, *import* – імпорт [3; 25]. Нижче описано механізм застосування перелічених лексем у конкретному текстовому фрагменті:

«*This category includes all banking and other financial services, such as the acceptance of **deposits** and other repayable funds from the public, lending of all types (e.g. consumer **credit**, mortgage credit, factoring and financing of commercial **transaction**), financial **leasing**, all payment and money transmission services (e.g. credit, charge and financial **leasing**, travellers' cheques and bankers' drafts), guarantees and commitments, securities trading, underwriting, money broking, asset management, settlement and clearing services, provision and **transfer** of financial information, and advisory, intermediation and other auxiliary financial services*» [51].

У процитованому текстовому фрагменті семантизація понять певних лексем *deposits*, *credit*, *transaction*, *leasing*, *transfer* розкривається разом з термінологічними словосполученнями

(*consumer credit*, *mortgage credit*, *commercial transaction*, *financial leasing*), що засвідчують категорію всіх банківських та фінансових послуг, а також посередництво та додаткові фінансові послуги. Офіційно-діловий стиль проглядається у діловодстві у вигляді договору й вказівці на зосередження дослідницького інтересу на певній частині сектору фінансових послуг (*financial services*) та зазначенні перспектив цього сектору щодо зростання ВВП і зайнятості населення (*Apart from its participation in GDP, the financial services sector is usually a significant contributor to employment*), що характерно для заголовної частини документу. Для методу транслітерації все більшого значення набуває зміст, що позначається на лексико-семантичному представленні нової та наявної економічної термінології. Структуризація та семантизація офіційно-ділового тексту відбувається завдяки взаємодії лексико-семантичних методів перекладу транслітерації та калькування, які визначають поняття спеціальних лексичних одиниць, а також виділяють їх з-поміж загальноновживаних слів та зберігають вузькогалузеву офіційно-ділову маркованість (*category* – категорія, *banking* – банкінг, *financial services* – фінансові служби, *guarantees* – гарантії). Лінгвістична особливість структуризації фрагменту офіційно-ділового тексту полягає в тому, що передавання спеціальних економічних понять здійснюється не одним методом перекладу, а цілою методологічною конструкцією, до складу якої входять два чи більше методи перекладу.

Зважаючи на репрезентативність офіційно-ділової термінології COT, терміни досліджуються в такий спосіб, у якому відтворення перекладу є пріоритетом для висвітлення інформації економічного змісту. Тому часто вираження переходу від вузького значення до загального економічного поняття здійснюється шляхом *генералізації*, що прослідковується при перекладі певних економічних термінів. Так, приміром: *salary* англійською мовою означає щомісячний оклад, а термін *wages* – погодинну оплату. В українській мові такого розмежування не існує. Тому обидва слова трактуються як «заробітна плата» [3; 16].

У нашій праці, ми розглядаємо

вербалізацію ознак економічного концепту залежно від того, чи входить лексема до терміносистеми лінгво-когнітивного дискурсу та чи наділена вона семантико-стилістичними ознаками (моносемія, точність позначення) та чи наділена вона описово-ідентифікувальним значенням в семантичній структурі. Роль методу генералізації у цьому процесі полягає на рівні лексичного позначення, якому притаманне оперування лексемами, за якими закріплена семантика чіткої диференціації: розподілу і споживання товарів та послуг, процесу обміну та ефективного використання обмежених ресурсів, лібералізації міжнародної торгівлі та регулюванні торгово-політичних відносин країн-членів. Ілюстрацією може слугувати термінологічне словосполучення, **precautionary principle**, яке при перекладі замінюється на словосполучення з ширшим значенням «принцип застереження». Вираження загального поняття зумовлене прагматичним наміром узагальнити рекомендації використання міжнародних стандартів:

«Member countries are encouraged to use international standards, guidelines and recommendations where they exist. When they do, they are unlikely to be challenged legally in a WTO dispute. However, members may use measures which result in higher standards if there is scientific justification. They can also set higher standards based on appropriate assessment of risks so long as the approach is consistent, not arbitrary. And they can to some extent apply the “precautionary principle”, a kind of “safety first” approach to deal with scientific uncertainty» [49].

Як засвідчує приклад, термінологічне словосполучення *precautionary principle* використане у такій же синтаксичній функції, як іменники *guidelines* (вказівки) та *recommendations* (рекомендації), із такою ж семантикою означування міжнародних стандартів. У випадку, коли термінологічне словосполучення, вжите з метою конкретизації (звуження значення), перемістившись із розряду лексики ширшого значення, то така трансформація концентрує основне змістове навантаження «принцип застереження на основі відповідної оцінки ризиків».

Оскільки метод конкретизації виконує

функцію звуження змісту лексеми, його можна розглядати як найбільш точну номінацію. На користь методу конкретизації висловлюється І. О. Чередниченко, висуваючи аргументи про текстотвірний чинник, яким виступає конкретизація і до якої вдаються в цілях уточнення або поділу додаткових характеристик предмета [20, с. 370]. Проаналізуємо приклади: *hedge* – зменшення ризику, *Paris club* – домовленості за якими країни переносять свій офіційний дебет, *Amber Box* – внутрішня підтримка сільського господарства [28; 41]. Відповідно до англійських слів широкої семантики, прагнення досягти максимально точного перекладу на українську мову, указує на те, що представлений метод конкретизації не призводить до використання їхніх словникових відповідників [9, с. 719-727], оскільки антитезу формують протилежні, але пов'язані між собою поняття. Іменникові протиставлення *hedge* (огорожа) – *hedge* – зменшення ризику, ад'єктивні словосполучення *Paris club* – Паризький клуб – *Paris club* – домовленості за якими країни переносять свій офіційний дебет, *Amber Box* – янтарний ящик – *Amber Box* – внутрішня підтримка сільського господарства відтворюють не тільки закріплені економічні поняття у професійній сфері, а й у загально-комунікативному просторі.

Офіційно-діловий текст – середовище актуалізації аббревіатур (Official-business text is the surrounding of the abbreviations actualization). Відтворюваність і функціонування аббревіатур у численних контекстах ОДД свідчить про їхню термінологічну природу, а їхнє використання, як уважають певні дослідники (Ch. Sanchez, P. Martinez, O. M. Maцько, I. Думчак) є надзвичайно інформативним у змістовому плані. Поглиблюючи розуміння аббревіацій в контексті економічного дослідження, O. M. Maцько значну увагу зосереджує на літерних (ініціальних) аббревіаціях й підкреслює, що «текстова актуалізація аббревіацій можлива лише в контексті їхнього використання» [13, с. 31-36]. Своєю чергою, Л. М. Чумак, висвітлює поняттєву сутність ініціальних аббревіацій як продуктивних механізмів неморфологічного утворення мовних одиниць, які

виявляють здатність до активного збагачення словникового складу сучасної англійської мови [21, с. 114-117]. Тому, аналіз літерних (ініціальних) абревіацій є важливим етапом дослідження економічної термінології як компонентів перекладацького дискурсу, як когнітивно-комунікативного утворення, що складає структурно-семантичну єдність. Розгорнуте представлення системного та термінологічного змісту економічних літерних (ініціальних) абревіацій зазвичай інтерпретують методами лексико-семантичної трансформації. Українські й зарубіжні дослідники (Н. К. Китарова, Г. М. Костенко, А. О. Борисова, А. О. Колесник, В. О. Архипова, О. О. Мануєнкова, О. М. Муравйова, R. C. Kothari, M. Albakry), сходяться на тому, що принцип калькування та адаптації висвітлюють поняттєву сутність літерних (ініціальних) абревіацій, що відповідним чином віддзеркалюються в ОДД. Приклади ідентифікувальних абревіацій, утворених з початкових літер, зустрічаються в таких фрагментах офіційно-ділових документів СОТ:

1) «*From 1974 until the end of the Uruguay Round, the trade was governed by the **Multifibre Arrangement (MFA)**. This was a framework for bilateral agreements or unilateral actions that established quotas limiting imports into countries whose domestic industries were facing serious damage from rapidly increasing imports*» [52];

2) «***The Regional Trade Agreements (RTA) Database** was established in 2009 as part of the WTO's Transparency Mechanism for RTAs. It was developed and is maintained by the RTA Section of the WTO Trade Policies Review Division*» [40].

3) «*For products imported into **Southern African Customs Union (SACU)**, customs duties are to be eliminated after transitional periods of different duration or a joint review by the Parties depending on which products are at stake (Annex IV and Annex VII). This asymmetrical treatment reflects the variety in the economic development of the Parties. The Agreement also contains provisions on special treatment for Botswana, Lesotho, Namibia and Eswatini under certain circumstances*» [29].

Складені найменування літерних (ініціальних) абревіацій найчастіше

виражені двочленними атрибутивно-субстантивними словосполученнями *Multifibre Arrangement* (договір про виготовлення різних видів волокон), трьохчленними атрибутивно-субстантивними словосполученнями *Regional Trade Agreement* (регіональна торговельна угода) та чотирьохкомпонентними атрибутивно-субстантивними словосполученнями *Southern African Customs Union* (Південноафриканський митний союз) [23; 41], в яких основним елементом є іменник, а залежним – прикметник. Така конфігурація означає, що основне змістове навантаження, міститься в семантиці іменникового складника. Номінативний арсенал лексико-семантичних одиниць, якими наповнені фрагменти ОДД збагачує загалом економічну систему терміносистем. Так, традиційні для термінологічного апарату економічних досліджень є ад'єктивно-субстантивні словосполучення: *Uruguay Round* (Уругвайський раунд), *bilateral agreements* (двосторонні угоди), *limiting imports* (обмеження імпорту), *domestic industries* (вітчизняна промисловість), *increasing imports* (збільшення імпорту), *Transparency Mechanism* (прозорий механізм), *WTO Trade Policies Review Division* (відділ з перегляду торгової політики СОТ), *transitional period* (перехідний період), які наділені інформаційною функцією, що уточнює значення описуваних літерних (ініціальних) абревіацій. Тому стилістика офіційно-ділового тексту допускає прийоми калькування та адаптації, які сприяють кваліфікаційно-оцінному сприйняттю економічної термінології в ОДД, тобто такому, що конкретизує дескриптивний потенціал їхньої семантики.

Зважаючи на окреслення, оприявлення та омовлення літерних (ініціальних) абревіацій в офіційно-ділових документах СОТ, що загалом формує комплексне поняття економічної термінології та активно реалізує й інші параметри абревіацій є дифузність, складноструктурованість та узагальненість.

На дифузну семантику поняття певних літерних (ініціальних) абревіацій вказує С. Лавйоза [35, с. 68]. Зокрема, за визначенням дослідника, літерні

(ініціальні) аббревіації в ОДД нерідко бувають багатозначними, одна і та ж аббревіація має різне поняттєве значення. Актуалізацію змісту літерних (ініціальних) аббревіацій, асоційованих із дифузною семантикою економічних понять виявляємо внаслідок інтерпретації фрагментів ОДД:

1) «*A public finance pillar, where the **Economic Policy Committee (EPC)** has particular responsibilities regarding quality and sustainability*» [30];

2) «*... unless this **European Patent Convention (EPC)** provides otherwise, he shall prescribe which acts are to be performed at the European Patent Office in Munich and its branch at The Hague respectively*» [26];

3) «*These were the three most important lines of thought and planning suggested by the Prime Minister, General Smuts, when he addressed the first meeting of the Social and **Economic Planning Council (EPC)** in Pretoria last Tuesday*» [43].

Процитовані тестові фрагменти містять лексеми із дифузною семантикою на позначення *комітету з питань економічної політики* (Economic Policy Committee), *Європейської патентної конвенції* (European Patent Convention) та *ради з питань економічного планування* (Economic Planning Council) [3; 23; 44]. Аббревіація (EPC) є знаковим утворенням, що робить її інтерпретацію важливою для адекватного розуміння економічного контексту. Як засвідчує приклад, аббревіація (EPC) використана в різних синтаксичних функціях й з різною семантикою означування економічної діяльності комітету та ради з питань економічної політики та планування, а також *Європейського патентного відомства* (European Patent Office), створеного на основі Конвенції про видачу європейських патентів.

Складноструктурованість, за І. Думчак, полягає в складному процесі утворенні аббревіацій та способу передачі їхнього змісту [6, с. 153-156]. Тому доречним вважаємо зауваження дослідника про розрізнення достатніх і недостатніх для розуміння аббревіацій та методів їхнього аналізу. Так, І. Думчак, опирається на екстралінгвальні чинники й пропонує два можливі способи розкриття поняттєвого

змісту аббревіацій за допомогою усічення та стягнення лексем. Їхню контамінацію, Л. Ф. Рись, розглядає, як «особливий спосіб словотворення на основі поєднання двох усічених слів, які зазвичай розглядаються як підвид чи особливі випадки словоскладання або скорочення слів» [15]. Членування тексту з метою відбору забарвлених економічною семантикою аббревіацій має й композиційне підґрунтя: у такий спосіб реалізується прийом актуалізації їхнього найбільш сконцентрованого змісту:

1) «*One step away from the formal meetings are informal meetings that still include the full membership, such as those of the Heads of Delegations (**HoDs**)*» [45];

2) «*Intellectual property rights (**IPRs**) are the rights given to persons over the creations of their minds. They usually give the creator an exclusive right over the use of his/her creation for a certain period of time*» [46];

3) «*The WTO recognizes as **LDCs** those countries designated as such by the United Nations. There are at present 47 LDCs on the UN list, 36 of which are members of the WTO. Eight LDCs are in the process of joining the WTO. They are Bhutan, Comoros, Ethiopia, Sao Tome and Principe, Somalia, South Sudan, Sudan and Timor-Leste*» [47].

У нашому дослідженні сукупність усічених слів продукує спільний об'єднувальний смисл аббревіацій й розкриває зміст економічних лексем. Інтерпретація аббревіацій відбувається об'єднанням кількох скорочених основ і «кожне скорочене слово має відповідну синонімічну повну форму» [15]: **HoDs** – Heads of delegations (голова делегації), **IPRs** – Intellectual property rights (право інтелектуальної власності), **LDCs** – Least-developed countries (найменш розвинені країни). Відповідно, усічені слова відображають тексове втілення економічних понять, які потребують текстуальних умов реалізації та не є оказіональними авторськими витворами. У нашій праці телескопія – це сполучення двох та трьох усічених коренів, які ураховують економічний контекст їхнього використання як ознаку систематизації інформації в широкому офіційно-діловому контексті. Погоджуючись із думкою

О. В. Ткачика, О. О. Пособчука, Т. М. Беляєвої і В. А. Хомякова ми вважаємо, що «слова-злитки утворюються шляхом навмисного, семантично вмотивованого їх стягнення: утворенням нового слова з двох «осколків», як правило, з новим предметно-логічним значенням» [4, с. 136; 19, с. 49-52]. Значення нового слова, утвореного за допомогою телескопії, доповнює контекст ОДД та стає повноправним елементом вибірки дослідження. Репрезентативність «слів-злитків» впливає із тлумачення їхнього змісту:

«**MERCOSUR** is one of the most important examples of renewed world-wide interest in regional trade agreements. It may be seen as a consolidation of unilateral reforms undertaken in conjunction with major macroeconomic adjustments» [48].

У нашій науковій розвідці ключова лексема дослідження **MERCOSUR** це – економічний термін, який широко використовується в професійних колах. Він засвідчує, що *Аргентина, Бразилія, Парагвай та Уругвай* (**MERCOSUR**) – це найкращий приклад оновленого світового інтересу (*renewed world-wide interest*) до регіональних торговельних угод (*regional trade agreements*). Як правило, до складу економічних «слів-злитків» входять більше двох компонентів, які наділені фразеологічно зв'язним значенням і лише в такому випадку розкодовують смисл економічних лексем **COT**.

В процесі висвітлення змісту економічної термінології, використання парентези означає не тільки лексико-семантичну, але й лексико-граматичну трансформацію та ілюструє «перетворення внутрішньої форми слова або словосполучення та її повної заміни для адекватної передачі змісту висловлювання» [11, с. 247]. Методи лексико-граматичної трансформації репрезентують найбільш розповсюджені погляди на аналіз економічної термінології, оскільки широка актуалізація поняттєвого значення економічних лексем в міжнародній організації **COT** відбувається на рівні перетворення структури пропозиції й спонукає дослідників до вираження цілісного поняття як одноклексемних найменувань, так і, термінологічних словосполучень. Розрізнення таких

методів трансформації як лексичне додавання та опущення значною мірою визначається ступенем нагромадженості тексту. Як уважає А. Л. Семенов, метод додавання часто проявляється при перекладі економічної термінології **COT** і є процесом внесення додаткових одиниць [17]. Такі методи перекладу завжди присутні в дослідженні ОДД, оскільки забезпечують додаткові роз'яснення та слугують базисом для трансформаційних видозмін. Відображення змін при перекладі складної іншомовної термінології спостерігаємо у таких прикладах: *concentric circles* – система малих та великих, неофіційних та офіційних зустрічей, які мають свого очільника, *local-content measure* – інвестор зобов'язується придбати певну кількість місцевої сировини з метою залучення її до свого продукту, *peace clause* – стаття 13 Угоди про сільське господарство [31]. Вплив додаткових лексем на становлення економічної термінології полягає в тому, що вона набуває динамічної стабільності, тобто інформація спрямовується на конкретний контекст в якому домінує суто вузькоспеціалізована лексика. Таким чином, метод додавання спрямований передусім на роз'яснення своєрідних директивів, які визначають лінгвоформат тексту та його наповнення. Досить часто для утвердження економічної термінології учені вдаються до методу *опущення лексичних одиниць*. Адже, як зазначає А. Л. Семенов – «це явище, повністю протилежне додаванню і зменшує нагромадження тексту» [17, с. 99]. Це можна помітити, зокрема, в таких зразках: *human resources and personnel policy* – кадрова політика; *decoupled income support* – підтримка фермерів; *export prohibitions and restrictions* – експортні заходи; *market price support* – директивні заходи [18; 28; 41]. Отже, трансформація імплікована лексемами та термінологічними словосполученнями утілює і розширює традиційні уявлення про залучені прийоми перекладу.

Висновки і перспективи (Conclusions and future perspectives). Порівняльний аналіз одноклексемної та багатоклексемної офіційно-ділової термінології **COT**, засвідчив, що методи лінгво-перекладацького дослідження неможливо звести до якогось одного з їх

аспектів, оскільки вони включають в себе розмаїття жанрово стилістичних та лінгвістичних напрямів наукової інтерпретації. Означення поняття економічної термінології мовними одиницями є наслідком актуалізації їхньої семантичної структури, що формулюється в ОДД та у науковому дискурсі, в якому непорушно залишається аксіома про те, що офіційно-діловий текст СОТ відображає стан міжнародної економіки. Амбівалентність певних англійських та українських термінів в офіційно-діловому тексті СОТ пояснюється відмінностями в семантико-синтаксичній структурі речення та порядку розташування компонентів висловлювання: з одного боку, це – граматичні та смислові розбіжності, що отримали наукове обґрунтування, а з іншого – типологічні відмінності між англійською та

українською мовами, що тим самим спонукає науковий інтерес до їхнього дослідження й пошуку відповідних перекладацьких прийомів – для їхньої номінації. Методологічні підходи у тлумаченні економічної термінології СОТ полягають в усвідомленні її сутності як складного економіко-правового механізму регулювання торговельних відносин, що розвивається в конкретних економічних умовах. Адаптування офіційно-ділового тексту СОТ до глобалізаційних викликів, зокрема, в аспекті, тлумачення економічної термінології, враховує: розширення термінологічного фонду, що зумовлено розвитком теорії економічної науки за межами міжнародної організації й появи нових елементів чи переосмисленні семантичної структури наявних.

Список використаних джерел

1. Абабілова Н. М., Сидоренко Ю. І. Перекладацькі трансформації як засіб досягнення еквівалентності текстів. *Мова і культура*. 2012. Вип. 15, т. 6. С. 416–420. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_6_70.
2. Англо-русский словарь и система контекстуального поиска по переводам Lingue. URL: <https://www.linguee.ru>
3. Англо-український тлумачний словник економічної лексики / уклад. А. Шимків. К.: Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2004. С. 426–429.
4. Беляева Т. М., Хомяков В. А. Нестандартная лексика английского языка. Ленинград: Издательство Ленинградского университета, 1985. 136 с.
5. Гончаров С. М., Кушнір Н. Б. Тлумачний словник економіста. Київ: ЦУЛ, 2009. 264 с.
6. Думчак І. Абревіація як явище вторинної номінації. *Семантика мови і тексту*: матеріали VIII Міжнар. наук. конф., м. Івано-Франківськ, 22-24 жовтня 2003 р. Івано-Франківськ, 2003. С. 153–156.
7. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний / уклад. В. А. Коноплицький, Г. І. Філіна. К.: КНТ, 2007. С. 573–577.
8. Казакова Т. А. Практические основы перевода. СПб.: Издательство «Союз», 2001. 320 с.
9. Колесник А. О., Бєлікова О. Ф. українською мовами, що тим самим спонукає науковий інтерес до їхнього дослідження й пошуку відповідних перекладацьких прийомів – для їхньої номінації. Методологічні підходи у тлумаченні економічної термінології СОТ полягають в усвідомленні її сутності як складного економіко-правового механізму регулювання торговельних відносин, що розвивається в конкретних економічних умовах. Адаптування офіційно-ділового тексту СОТ до глобалізаційних викликів, зокрема, в аспекті, тлумачення економічної термінології, враховує: розширення термінологічного фонду, що зумовлено розвитком теорії економічної науки за межами міжнародної організації й появи нових елементів чи переосмисленні семантичної структури наявних.
10. Кошечая И. Г. Курс сравнительной типологии английского и русского языков: учеб. пособие. М.: Издательство «Высшая школа», 2008. 327 с.
11. Латишев Л. К. Курс перекладу: Эквивалентность перевода и способы её достижения. М., 1981. 247 с.
12. Марчишина А. А. Гендерна ідентичність в англійському постмодерністському дискурсі: соціокультурний та лінгвопоетичний аспекти (на матеріалі наукових, публіцистичних та художніх текстів): автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2018. 32 с.
13. Мацько О. М. Абревіатури як згорнені мовні формули в дипломатичних текстах. *Мовознавство*. 2000. № 1. С. 31–36.
14. Оруэлл Дж. Политика и английский язык. *Политическая лингвистика*. 2006. Вып. 20. С. 280–294.
15. Рись Л. Ф., Бєлих О. М. Контамінація як особливий спосіб словотворення у сучасній німецькій мові. International Scientific and Practical Conference «World Science». 2017. 8(24), Vol.2. P.42–46.
16. Словари и энциклопедии на

© Ю. І. Дем'яничук

Академике. URL: <https://translate.academic.ru>

17. Семёнов А. Л. Основные положения общей теории перевода. М.: Изд-во Российского ун-та дружбы народов, 2005. 99 с.

18. Словник економічних термінів. Економічна теорія. Політекономіка. URL: https://pidruchniki.com/1228032462956/politekonomiya/slovník_ekonomichnih_terminiv_ekonomichna_teoriya_politekonomiya (дата звернення: 17.05.2022).

19. Ткачик О. В., Пособчук О.О. Контамінація як різновид словотвірної номінації. *Взаємодія одиниць мови і мислення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти*: матеріали Міжнар. II наук.-практ. конф., м. Київ, 28 березня 2014 р. К.: НТУУ «КПІ», 2014. С.49–52.

20. Чередниченко О. І. Теорія і практика перекладу. К.: Либідь, 2005. 370 с.

21. Чумак Л. М. Ініціальні скорочення як механізм неморфологічного утворення мовних одиниць у сучасній англійській мові. *Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблем перекладу*: тези доповідей Всеукр. наук. конф. пам'яті д-ра філологічних наук, проф. Д. І. Квеселевича (1935–2003), м. Житомир, 15–16 травня р. Житомир, 2014. С.114–117.

22. Яременко О. О., Яременко О. В., Шутова М. О. Лінгвістичні основи перекладу наукових текстів. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету : Філологія, педагогіка, психологія* : зб. наук. пр. 2009. Вип. 18. С. 32–39.

23. All acronyms. Economics abbreviations. URL: <https://www.allacronyms.com/economics/abbreviations/2> (дата звернення: 05.10.2020). AA EA

24. Classroom. Economics dictionary. / Jason Welker ed. URL: <https://econclassroom.com/glossary>

25. Collings online dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com>

26. Convention on the grant of European patents (European Patent Convention) 7. URL: https://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/epc/2016/e/EPC_conv_20180401_en_20181012.pdf

27. Durrant Ph., Doherty A. Are high-frequency collocations psychologically real?

Corpus linguistics and linguistic theory. Vol. 6, No 2. P. 125–155. Berlin–New York: De Gruyter, 2010.

28. Economics A-Z terms beginning with A. URL: <https://www.economist.com/economics-a-to-z>

29. EFTA. Southern African Customs Union (SACU). URL: <https://www.efta.int/free-trade/free-trade-agreements/sacu>

30. European Union. Economic policy committee. URL: https://europa.eu/epc/index_en

31. Glosbe – The biggest online dictionary. URL: <https://uk.glosbe.com/en/uk/introduction>

32. Goode W. Dictionary of trade policy terms. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press, 2007. DOI: 10.1017/CBO9780511910050.

33. Hartmann, Reinhard R. K. 1996. Lexicography as an Applied Linguistic Discipline. Hartmann, R.R.K (Ed.). Solving Language Problems: 230-244. Exeter Linguistic Studies. Exeter: University of Exeter Press.

34. Jaaskelainen R. Tapping the process: an explorative study of cognitive and effective factors involved in translating: PhD. dissertation. Joensuu: University of Joensuu Publications in Humanities, 1999.

35. Laviosa S. Corpora and translation: the methods and theories of corpus work in translation. Manchester, 2000. P. 3.

36. Mankiw N. G. Snake-oil economics. The bad math behind Trump's policies. Foreign affairs. (January/February 2019). P. 176–180. URL: https://scholar.harvard.edu/files/mankiw/files/snake-oil_economics.pdf

37. Oxford dictionary of economics / J. Black, N. Hashimzade, and G. Myles (eds). URL: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199237043.001.0001/acref-9780199237043>

38. Picciotto S. Regulating global corporate capitalism. Cambridge University Press. (12 May 2011) International corporate law and financial market regulation. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. DOI: 10.1017/CBO9780511792625.

39. Raupp E., Raup D. Dictionary of economic terms: expanded and illustrated. URL: https://www.academia.edu/37032738/-Dictionary_of_Economic_Terms_Expanded_and_Illustrated

© Ю. І. Дем'янчук

40. Regional Trade Agreements. About the database. The regional trade agreements. URL: <https://rtais.wto.org/UI/About.aspx>

41. Reverso Context. URL: <https://context.reverso.net>

42. Snell-Hornby M. The turns of translation studies: new paradigms or shifting viewpoints? Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2006. 221 p.

43. South Africa's social and economic planning council: general Smuts's plans for a better and greater Southern Africa. *Journal of the Royal African Society*. 1942. 41 (165). P. 231–233.

44. The free dictionary by farlex. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com/a+hedge+between+keeps+friendship+green>

45. World Trade Organization. Understanding the WTO: the organization. Whose WTO is it anyway? URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org1_e.htm

46. World Trade Organization. What are intellectual property rights? URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel1_e.htm (дата звернення: 17.05.2022).

47. World Trade Organization. Subcommittee on least-developed countries. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/dev_sub_committee_ldc_e.htm

48. World Trade Organization. Mercosur: objectives and achievements URL: https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/tp9702_e.htm

49. World Trade Organization. A guide to "WTO speak". URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/glossary_e/glossary_e.htm.

50. World Trade Organization. Documents and resources. Agreement on import licensing procedures. Page 221. URL: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/23-lic.pdf

51. World Trade Organization. Documents and resources. Apart from its participation in GDP, the financial services sector is usually a significant contributor to employment. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/finance_e/finance_intro_e.htm

52. World Trade Organization. Documents and resources. Textiles: back in the mainstream. Understanding the WTO: The agreements. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm5_e.htm

53. Wright S. E., Budin G. Handbook of terminology management: Volume 1: Basic

aspects of terminology management, 1997. 372 p.

References

1. Ababilova, N. M., Sydorenko, Yu. I. (2012). Perekladatski transformatsii yak zasib dosiahnennia ekvivalentnosti tekstiv [Translation transformations as a means of achieving text equivalence]. *Language and culture*, 15(6), 416–420. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2012_15_6_70.

2. Anglo-russkij slovar' i sistema kontekstual'nogo poiska po perevodam Lingue [English-Russian dictionary and contextual search system for translations Lingue]. Retrieved from <https://www.linguee.ru>.

3. *Anhlo-Ukrainskyi tlumachnyi slovnyk ekonomichnoi leksyky* [English-Ukrainian explanatory dictionary of economic vocabulary]. (2004). In Shymkiv, A. (Ed.). Kyiv: Publishing House Kyiv-Mohyla Academy. pp. 426–429.

4. Beljaeva, T. M., Homjakov, V. A. (1985). *Nestandardnaja leksika angliiskogo jazyka* [Non-standard vocabulary of the English language]. Leningrad: Leningrad University Press. 136 p.

5. Honcharov, S. M., Kushnir, N. B. (2009). *Tlumachnyi slovnyk ekonomista* [Explanatory dictionary of the economist]. Kyiv: TSUL. 264 p.

6. Dumchak, I. (2003). Abreviatsiia yak yavyshe vtorynnoi nominatsii [Abbreviation as a phenomenon of secondary nomination]. *Semantics of language and text: Proceedings of the VIIIth International Scientific Conference*, 153–156.

7. *Ekonomichnyi slovnyk. Tlumachno-terminologichnyi* [Economic dictionary. Explanatory and terminological]. (2007). In Konoplijskyi, V. A., Filina, H. I. (Eds.). Kyiv: KNT, 573–577.

8. Kazakova, T. A. (2001). *Prakticheskie osnovy perevoda* [Practical basics of translation]. St. Petersburg: Soyuz Publishing House. 320 p.

9. Kolesnyk, A. O., Bielikova, O. F. (2010). Perekladatski pryjomy pid chas perekladu terminologii naukovykh tekstiv [Translation of the terminology of scientific texts]. *Economic strategy and prospects for the development of the sphere of trade services*, 1. 719–727. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2010_1_103.

10. Koshevaja, I. G. (2008). *Kurs sravnitel'noj tipologii anglijskogo i russkogo jazykov* [Course of comparative typology of English and Russian languages]. 327 p.
11. Latishev, L. K. (1981). *Kurs perevoda: Jekvivalentnost' perevoda i sposoby ejo dostizhenija* [Translation course: Translation equivalence and how to achieve it]. International relationships. 247 p.
12. Marchyshyna, A. A. (2018). *Genderna identychnist v anhlo-movnomu postmodernistskomu dyskursi: sotsiokulturnyi ta linhvopoetychnyi aspekty (na materialy naukovykh, publitsystychnykh ta khudozhnykh tekstiv)* [Gender identity in English-speaking postmodern discourse: sociocultural and linguopoetic aspects (based on scientific, journalistic and artistic texts)]. (Unpublished doctoral dissertation or master's thesis). Odessa National University named after I.I. Mechnikov, Odesa. 32 p.
13. Matsko, O. M. (2000). Abreviatury yak zghorneni movni formuly v dyplomatychnykh tekstakh [Abbreviations as condensed language formulas in diplomatic texts]. *Linguistics*, 1. 31–36.
14. Orwell, G. (2006). Politika i anglijskij jazyk [Politics and English]. *Political linguistics*, 20. 280–294.
15. Rys, L. F., Bielykh, O. M. (2017). Kontaminatsiia yak osoblyvyi sposib slovotvorenna u suchasni nimetski movi [Contamination as a special way of word formation in modern German]. *International Scientific and Practical Conference «World Science»*, 8(24), vol. 2. 42–46.
16. Slovari i enciklopedii na Akademike [Dictionaries and encyclopedias at Academician]. Retrieved from <https://translate.academic.ru>.
17. Semionov, A. L. (2005). *Osnovnye polozenija obshhei teorii perevoda* [The main provisions of the general theory of translation]. Moscow: Peoples' Friendship University of Russia Press. 99 p.
18. Slovnyk ekonomichnykh terminiv. Ekonomichna teoriia. Politekonomika [Glossary of economic terms. Economic theory. Politeconomy]. Retrieved from https://pidruchniki.com/1228032462956/politekonomiya/slovník_ekonomichnih_terminiv_ekonomichna_teorija_politekonomiya.
19. Tkachyk, O. V., Posobchuk, O. O. (2014). Kontaminatsiia yak riznovyd slovotvirnoi nominatsii [Contamination as a kind of word-forming nomination]. *Interaction of units of language and thinking: communicative-cognitive, socio-cultural, translation studies and methodological aspects: Proceedings of 2nd International scientific and practical conference..* Kyiv. pp. 49–52.
20. Cherednychenko, O. I. (2005). *Teoriia i praktyka perekladu* [Theory and practice of translation]. Kyiv: Lybid. 370 p.
21. Chumak, L. M. (2014). Initsialni skorochennia yak mekhanizm nemorfolohichnoho utvorennia movnykh odynyts u suchasni anhliiskii movi [Initial abbreviations as a mechanism of non-morphological formation of language units in modern English]. *Current state and prospects of linguistic research and translation problems: abstracts of reports of the All-Ukrainian scientific conference in memory of the doctor of philological sciences, prof. D.I. Kvesevich (1935–2003)*. Zhytomyr. pp. 114–117
22. Yaremenko, O. O., Yaremenko, O. V., Shutova, M. O. (2009). Linhvistychni osnovy perekladu naukovykh tekstiv [Linguistic bases of translation of scientific texts]. *Scientific Bulletin of the UNESCO Department of Kyiv National Linguistic University: Philology, Pedagogy, Psychology*, 18. 32–39.
23. All acronims. Economics abbreviations. (2022). Retrieved from <https://www.allacronyms.com/economics/abbreviations/2>.
24. Classroom. Economics dictionary. J. Welker (Ed.). Retrieved from <https://econclassroom.com/glossary>.
25. Collings online dictionary. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com>.
26. Convention on the grant of European patents (European Patent Convention) 7. Retrieved from https://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/epc/2016/e/EPC_conv_20180401_en_20181012.pdf.
27. Durrant, Ph., Doherty, A. (2010). Are high-frequency collocations psychologically real? *Corpus linguistics and linguistic theory*, 6(2), 125–155. doi:10.1515/cllt.2010.006.
28. Economics A-Z terms beginning with A. Retrieved from <https://www.economist.com/economics-a-to-z>.
29. EFTA. Southern African Customs Union (SACU). Retrieved from

<https://www.efta.int/free-trade/free-trade-agreements/sacu>.

30. European Union. Economic policy committee. Retrieved from https://europa.eu/epc/index_en.

31. Glosbe – The biggest online dictionary. Retrieved from <https://uk.glosbe.com/en/uk/introduction>.

32. Goode, W. (2007). *Dictionary of trade policy terms*. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press. 447 p.

33. Hartmann, R. R. K. (1996). Lexicography as an Applied Linguistic Discipline. In R. R. K. Hartmann (Ed.). *Solving Language Problems*. Exeter Linguistic Studies. Exeter: University of Exeter Press. pp. 230-244

34. Jaaskelainen, R. (1999). *Tapping the process: an explorative study of cognitive and effective factors involved in translating*. (Doctoral dissertation, University of Joensuu Publications in Humanities).

35. Laviosa, S. (2000). *Corpora and translation: the methods and theories of corpus work in translation*. Manchester. p. 3.

36. Mankiw, N. G. (2019). Snake-oil economics. The bad math behind Trump's policies. *Foreign affairs, January/February 2019*, 176–180. Retrieved from https://scholar.harvard.edu/files/mankiw/files/snake-oil_economics.pdf

37. Oxford dictionary of economics. (2017). Hashimzade, N., Myles, G., & Black, J. (Eds.). 592 p. Retrieved from <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199237043.001.0001/acref-9780199237043>.

38. Picciotto, S. (2011). *Regulating global corporate capitalism*. Cambridge University Press. 602 p.

39. Raupp, E., Raup, D. Dictionary of economic terms: expanded and illustrated. 359 p. Retrieved from https://www.academia.edu/37032738/Dictionary_of_Economic_Terms_Expanded_and_Illustrated.

40. Regional Trade Agreements. About the database. The regional trade agreements. Retrieved from <https://rtais.wto.org/UI/About.aspx>.

41. Reverso Context. URL: <https://context.reverso.net> (дата звернення: 29.08.2020)

42. Snell-Hornby, M. (2006). *The turns of translation studies: new paradigms or*

shifting viewpoints? Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 221 p.

43. South Africa's social and economic planning council: general Smuts's plans for a better and greater Southern Africa. (1942). *Journal of the Royal African Society*, 41 (165). 231–233.

44. The free dictionary by farlex. Retrieved from: [between+keeps+friendship+green](https://www.farlex.com/dictionary/words/between+keeps+friendship+green).

45. World Trade Organization. Understanding the WTO: the organization. Whose WTO is it anyway? Retrieved from https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org1_e.htm.

46. World Trade Organization. What are intellectual property rights? Retrieved from https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel1_e.htm.

47. World Trade Organization. Sub-committee on least-developed countries. Retrieved from https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/dev_sub_committee_ldc_e.htm.

48. World Trade Organization. Mercosur: objectives and achievements Retrieved from https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/tp9702_e.htm.

49. World Trade Organization. A guide to "WTO speak". Retrieved from https://www.wto.org/english/thewto_e/glossary_e/glossary_e.htm.

50. World Trade Organization. Documents and resources. Agreement on import licensing procedures. P. 221. Retrieved from https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/23-lic.pdf.

51. World Trade Organization. Documents and resources. Apart from its participation in GDP, the financial services sector is usually a significant contributor to employment. Retrieved from https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/finance_e/finance_intro_e.htm.

52. World Trade Organization. Documents and resources. Textiles: back in the mainstream. Understanding the WTO: The agreements. Retrieved from https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm5_e.htm.

53. Wright, S. E., Budin, G. (1997). *Handbook of terminology management. Volume 1: Basic aspects of terminology management*. John Benjamins Publishing Company. 372 p.

© Ю. І. Дем'янчук

Анотація. Наукова стаття присвячена обґрунтуванню актуальних методів перекладу офіційно-ділової термінології Світової організації торгівлі (далі СОТ) та виявленню її систематизації закономірностей її лексико-семантичних, стилістичних та лінгвокультурних виявів в англійських офіційно-ділових текстах. Різноманіття спеціальної термінології та основних способів її перекладу – це основна царина дослідження серед перекладачів. Тому важливо звернути увагу на ті методи перекладу, які тлумачать різноманітні особливості спеціальних лексем в офіційно-ділових документах (далі ОДД) найбільш повно. Специфіка репрезентації методів перекладу офіційно-ділової термінології СОТ характеризується своїми особливостями, що уможлиблює виокремлення численних термінів із офіційно-ділового тексту й спонукає науковий інтерес до їхнього дослідження та пошуку відповідних мовних засобів – для їхньої номінації. В офіційно-ділових текстах СОТ переклад термінології реалізується через актуальні перекладацькі трансформації, які вписуються у рамки офіційно-ділового стилю й перевага надається найбільш вживаним типам трансформацій. У науковій статті запропоновано комплексну методичку аналізу офіційно-ділового тексту, а також відповідну методологію перекладу, що експлікує уявлення про економічну термінологію засобами офіційно-ділового мовлення. Результати прикладного дослідження свідчать про те, що протиставлення англійських та українських спеціальних термінів в офіційно-діловому тексті СОТ пояснюється відмінностями в семантико-синтаксичній структурі речення та порядку розташування компонентів висловлювання: з одного боку, це – граматичні та смислові розбіжності, що отримали наукове обґрунтування, а з іншого – типологічні відмінності між англійською та українською мовами.

Ключові слова: економічна термінологія, аббревіатури, латинізми, лексико-семантичні трансформації, офіційно-ділові документи.